

Aan
De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Datum
13 november 2024
Ons kenmerk
Cft 202400130
Pagina
1/7

Uw kenmerk

Bijlage

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies bij de vastgestelde begrotingswijziging 2024

Geachte mevrouw Gumbs,

Op 6 november 2024 ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de vastgestelde begrotingswijziging (BW) 2024.¹ Hierbij ontvangt u het advies van het Cft bij deze BW.² In bijlage 1 van deze brief vindt u de nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij dit advies.

Oordeel

Het Cft constateert dat Sint Maarten de aanbevelingen bij de ontwerp-begrotingswijziging (OBW) 2024³ heeft opgevolgd en voldoende inspanning verricht om een tekort op de gewone dienst eind 2024 te voorkomen.⁴ Het Cft ziet op basis van de maandrapportages en de inspanningen van Sint Maarten om de lasten te beheersen voldoende grond om in te stemmen met de voorgenomen lening van ANG 133 miljoen voor investeringen.

Vervolg

Het Cft verzoekt u:

- Voor 2024 te blijven sturen op het voorkomen van een tekort op de gewone dienst.
- Het begrotingsproces te verbeteren en procesafspraken te maken over het wijzigen van de begroting. Bijvoorbeeld door jaarlijks de tweede uitvoeringsrapportage te voorzien van een BW. Sint Maarten stelt begrotingswijzigingen doorgaans aan het einde van het jaar vast. Hierdoor verliest dit instrument zowel voor het lopende begrotingsjaar als voor het jaar erna zijn waarde.

Toelichting

Resultaat

Sint Maarten presenteert in de BW overschotten die oplopen van ANG 3 miljoen in 2024 tot ANG 16 miljoen in 2027. De baten en lasten voor 2024 zijn gebaseerd op de realisatiecijfers tot en met het eerste kwartaal van 2024. Het Cft voorzigt op basis van de realisatie tot en met juni 2024 een aanzienlijk risico op een tekort op de gewone dienst, maar achtte een verdere aanpassing van de BW niet opportuun. Het Cft verzocht

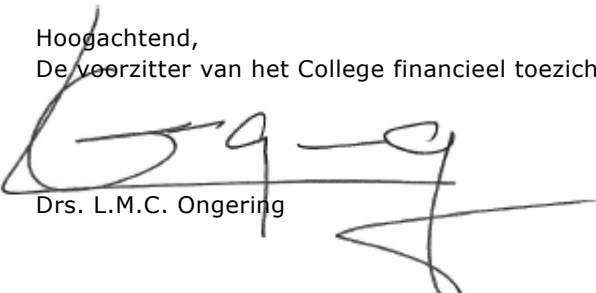
Sint Maarten maandelijks te rapporteren om zo goed zicht te kunnen houden op de realisatie. Op basis van de voorlopige realisatie tot en met september 2024 acht het Cft een sluitende gewone dienst eind 2024 haalbaar. Het Cft wijst in dit verband ook op de voorgeschreven tekortcompensatie.⁵ Sint Maarten werkt aan een plan waarmee de gerealiseerde tekorten van voorgaande jaren worden gecompenseerd.⁶ Het Cft verzoekt u dit plan zo spoedig mogelijk te overleggen.

Kapitaaldienst

Sint Maarten begroot voor 2024 ANG 280 miljoen aan investeringen. Hiervan heeft ANG 90 miljoen betrekking op vertraagde projecten uit 2023. Sint Maarten is voornemens om in 2024 een lening aan te trekken voor de nieuwe gevangenis (ANG 43 miljoen), drie generatoren ten behoeve van GEBE (ANG 76 miljoen) en voor een gebouw voor de Mental Health Foundation (ANG 14 miljoen). Het totale leenverzoek komt daarmee uit op ANG 133 miljoen. De uitvoering van deze investeringsprojecten vindt de komende jaren plaats. Gelet op het economische en maatschappelijke belang van de voorgenomen investeringen, acht het Cft wenselijk dat zo snel mogelijk wordt overgegaan tot uitvoering.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Sint Maarten
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Gewone dienst

In tabel 1 is een samenvatting opgenomen van de gewone dienst. De tabel geeft de voorlopige realisatie voor 2023, de vastgestelde begroting 2024, de in de begrotingswijziging (BW) opgenomen mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024 en de BW 2024 weer.

Tabel 1: Overzicht gewone dienst (in miljoenen ANG)⁷

	4^e UR 2023	VB2024	Mutaties	VBW2024
Baten	511	575	-25	550
Belastingen	408	453	-27	426
Vergunningen	17	22	-1	21
Fees en concessies	50	54	4	58
Overige baten	37	47	-3	44
Lasten	495	573	-26	547
Personeelslasten	215	247	-12	235
Goederen en diensten	116	139	-12	127
Sociale voorzieningen	35	37	-1	36
Afschrijving vaste activa	14	13	-	13
Subsidies	98	109	-1	108
Studiebeurzen	3	4	-	4
Bank en rentelasten	14	25	-1	24
Resultaat	16	2	1	3

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2023, vastgestelde begroting 2024 en de vastgestelde begrotingswijziging 2024 van Sint Maarten.

Baten

Sint Maarten begroot de baten voor 2024 op ANG 550 miljoen. Dit is een neerwaartse bijstelling van ANG 25 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024. Deze afname is voornamelijk het gevolg van een neerwaartse bijstelling van de belastingbaten met ANG 27 miljoen. Sint Maarten hanteert de groeiraming van het Internationaal Monetair Fonds uit 2023 (IMF),⁸ de vastgestelde begroting 2024 en de eerste uitvoeringsrapportage (UR) 2024 als basis voor de raming van de baten, en niet de meest recente realisatiecijfers. Het Cft verwacht op basis van de realisatie tot en met september 2024 een lagere realisatie van de baten.

Lasten

Sint Maarten begroot eind 2024 ANG 547 miljoen aan lasten. Dit is een neerwaartse bijstelling van ANG 26 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting. Deze afname wordt met name verklaard door een neerwaartse bijstelling van de personeelslasten

(ANG 12 miljoen) en lasten voor goederen en diensten (ANG 12 miljoen). Het Cft verwacht op basis van de realisatie tot en met het derde kwartaal van 2024 een lagere realisatie van de lasten. Ook constateert het Cft basis van de realisatiecijfers tot en met september dat Sint Maarten de lasten beheerst, om zo een tekort op de gewone dienst eind 2024 te voorkomen.

Personeelslasten

Sint Maarten begroot voor 2024 ANG 235 miljoen aan personeelslasten. Dit is een stijging van ANG 20 miljoen ten opzichte van de voorlopige realisatie van ANG 215 miljoen in 2023. Deze toename is onder meer het gevolg van een invoering van nieuwe functieboeken bij het ministerie van Justitie, een salarisindexatie van twee procent en een verhoging van het vakantiegeld met een procent. Ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024 stelt Sint Maarten de personeelslasten met ANG 12 miljoen neerwaarts bij. Deze verlaging wordt veroorzaakt doordat het land minder vacatures begroot. Op basis van de realisatie tot en met het derde kwartaal van 2024 verwacht het Cft een lagere realisatie van de personeelslasten.

Goederen en diensten

Sint Maarten begroot voor 2024 ANG 127 miljoen aan lasten voor goederen en diensten. Tot en met september 2024 ligt de realisatie iets onder het niveau van eind september 2023. Het Cft verwacht derhalve een lagere realisatie van de lasten voor goederen en diensten.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is een samenvatting opgenomen van de kapitaaldienst. De tabel geeft de voorlopige realisatie voor 2023, de vastgestelde begroting 2024, de in de BW opgenomen mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024 en de BW 2024 weer.

Tabel 2: Overzicht kapitaaldienst (in miljoenen ANG)⁹

	4^e UR 2023	VB 2024	Mutaties	VBW2024
Ontvangsten	394	286	-18	304
Opname geldlening 2024	61	122	-11	133
Ontvangen geldlening 2023	-	61	-	61
Herfinanciering	316		-	-
Afschrijvingen	14	24	-1	25
Bijdragen	-	80	-6	86
Overig	3	-	-	-
Uitgaven	333	286	-18	304
Aflossing leningen (herfinanciering)	328	18	-	18
Studiefinanciering	4	5	-	5
Verstreckte leningen	-	-	-	-
Investeringen	1	263	-17	280
Saldo	60	0	-	0

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2023, vastgestelde begroting 2024 en vastgestelde begrotingswijziging 2024 van Sint Maarten.

Investeringen

Sint Maarten begroot voor ANG 280 miljoen aan investeringen voor 2024. Dit betreft voor ANG 90 miljoen lopende investeringsprojecten uit 2023 en voor ANG 190 miljoen aan nieuwe investeringen voor 2024. Het land is voornemens om voor de voorgenomen investeringen voor 2024 een kapitaal lening van ANG 133 miljoen aan te trekken. De overige ANG 57 miljoen wordt gefinancierd door Nederland (Tijdelijke Werkorganisatie) en het Nationaal Programmabureau Wederopbouw. Een groot deel van de investeringsprojecten zal de komende jaren worden gerealiseerd. Daarmee acht het Cft het investeringsniveau realistisch.

Sint Maarten werkt aan een meerjarig investeringsplan. In 2025 wil het land een kapitaal lening van ANG 52 miljoen aantrekken. Voor de jaren erna zet het land de investeringsambitie jaarlijks op een procent van het bruto binnenlands product (bbp). Sint Maarten raamt de rentelasten voor kapitaaldienst leningen op 3,4 procent.

Herfinanciering

In oktober is de liquiditeitssteunlening van ANG 316,4 miljoen geherfinancierd tot en met 2053. Vanaf 15 januari 2025 wordt het rentepercentage neerwaarts bijgesteld, van 3,4 procent naar 2,9 procent. Dit is nog niet adequaat in de BW verwerkt. Daarnaast geeft Sint Maarten in de begroting aan de in 2025 aflopende obligatielening van ANG 74 miljoen volledig te willen herfinancieren.

Herfinanciering is niet expliciet geregeld in de Rft, waardoor Sint Maarten in beginsel gehouden is deze lening af te lossen. Op basis van de liquiditeitsprognose voor 2025 concludeert het Cft dat deze geen mogelijkheid biedt voor een (gedeeltelijke) aflossing.

Financieel beheer

De BW bevat een toelichting op de voortgang ten aanzien van de verbetering van het begrotingsproces. Op basis van een doorlichting van het huidige begrotingsproces wordt een groeimodel ontwikkeld om zowel het begrotingsproces als de kwaliteit van de begroting te verbeteren. Dit proces start bij de begrotingsvoorbereiding 2026 en wordt tot de begrotingscyclus 2029 stapsgewijs geïmplementeerd.

Liquiditeitspositie

De BW bevat een liquiditeitsprognose voor 2024 en 2025. Het saldo aan vrije liquide middelen aan het einde van 2024 bedraagt ANG 13 miljoen. Eind 2025 verwacht Sint Maarten ANG 15 miljoen aan vrije liquiditeiten. Het Cft zal de liquiditeitspositie van Sint Maarten de komende periode nauwlettend monitoren.

Collectieve sector

Sint Maarten diende jaarlijks te rapporteren over de uitgaven-, ontvangsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector.¹⁰ Sint Maarten heeft de cijfers van de collectieve sector over de jaren 2021 en 2022, ondanks herhaaldelijk verzoek, nog niet bij het Cft aangeleverd. Hierdoor kan niet worden getoetst of de rentelastnorm wordt overschreden.¹¹ Ook beschikt het Cft niet over de jaarrekeningen van alle overheids- (gelieerde) entiteiten.

Sint Maarten diende voor 1 april 2023 de collectieve sector voor de jaren 2024 en 2025 vast te stellen. Sint Maarten heeft een voorstel voor de vaststelling van de collectieve sector voor deze jaren gedeeld met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en met het Centraal Bureau voor de Statistiek van Nederland. Het Cft heeft hierover nog geen update ontvangen.

Schuldpositie

De overheidsschuld, inclusief kortlopende schulden van Sint Maarten, bedraagt per eind 2024 naar schatting ANG 1.462 miljoen. De overheidsschuld van Sint Maarten bedraagt daarmee 47 procent van het bbp.¹² Dit is een lichte stijging ten opzichte van de schuldquote eind 2023. In deze schuld is het cumulatieve tekort van de zorgfondsen buiten beschouwing gelaten. Het Cft verzocht Sint Maarten om de zienswijze van het land ten aanzien van de status van de schuld van de zorgfondsen aan de andere fondsen, en of daaruit volgt dat de schuld toegerekend zal worden aan de overheidsschuld. Tot op heden heeft het Cft deze zienswijze niet van Sint Maarten ontvangen.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Het Cft adviseert op basis van artikel 12 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) bij de vastgestelde begrotingswijziging.

² Het toetsingskader voor de beoordeling van de vastgestelde begrotingswijziging wordt gevormd door de Rft en de aanwijzing die de Rijkswet (RMR) in september 2015 gaf aan het bestuur van Sint Maarten. Staatsblad 2015, Besluit van 30 oktober 2015 tot afkondiging van het Besluit van 8 september 2015 houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Sint Maarten tot het oplossen van de ontstane betalingsachterstanden, de compensatie van gerealiseerde tekorten op de gewone dienst in periode 2010-2014, het in de begroting 2015 en de meerjarenbegroting volledig opnemen van de zorg- en pensioenuitgaven en het nemen van maatregelen ten behoeve van een houdbaar pensioen- en sociale zekerheidsstelsel. De RMR heeft op 18 april 2019 besloten tot verlenging van de aanwijzing, maar over de nieuwe termijnen heeft nooit besluitvorming plaatsgevonden.

³ Cft, kenmerk 202400078, Advies bij de ontwerpbegrotingswijziging 2024, d.d. 12 juli 2024.

⁴ Cft, kenmerk 202400110, Reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2024, d.d. 6 september 2024.

⁵ Artikel 18 van de Rft.

⁶ Sint Maarten realiseerde in de periode van 2011-2023 een (voorlopig) tekort van ANG 594 miljoen

⁷ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁸ IMF, 2023 Article IV Consultation discussion Curaçao and Sint Maarten, Press Release and Staff Report, d.d. juli 2023.

⁹ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

¹⁰ Artikel 24 van de Rft.

¹¹ Artikel 15 lid c van de Rft. Sint Maarten heeft de cijfers van de collectieve sector over de jaren 2021 en 2022, ondanks herhaaldelijk verzoek, nog niet bij het Cft aangeleverd. Op basis van de OBW2024 en de realisatie tot en met september 2024 verwacht het Cft niet dat rentelastnorm wordt overschreden.

¹² IMF, 2023 Article IV Consultation discussion Curaçao and Sint Maarten, Press Release and Staff Report, d.d. juli 2023.